

City of
Gothenburg

Positionspapper och arbetsplan för Åldersvänliga Göteborg – en del i WHO:s globala nätverk för Age- friendly Cities and Communities

Allmänt om organisationen

AFCC är WHO:s globala nätverk av städer och samhällen som åtagit sig att arbeta för att bli mer åldersvänliga. AFCC koordineras av Institutionen för "Aging and Life Course" (ALC) vid WHO:s huvudkontor, i samarbete med WHO:s sex regionkontor och landskontoren i WHO:s medlemsstater. Nätverket bildades 2010 och är en betydelsefull aktör i det globala arbetet för hållbar utveckling.

AFCC arbetar med regeringar, det civila samhällets organisationer och anslutna medlemsstäder för att främja skapandet av åldersvänliga miljöer och främja informationsutbyte och lärande mellan samhällen. Det finns elva anslutna program, bland annat AGE Platform Europe, som arbetar för att främja åldersvänliga miljöer på lokal, regional, nationell eller internationell nivå.

En strategisk rådgivande grupp av experter stödjer WHO i den strategiska utvecklingen av nätverket. Nätverkets verkställande utskott tar de verkställande besluten tillsammans med chefen för avdelningen för Aging and Life Course och med hänsyn tagen till den strategiska rådgivande gruppens råd.

AFCC har idag 332 medlemsstäder i 36 länder, bland annat Oslo, Trondheim och Tammerfors. Göteborg är den första, svenska staden som gick med. Under 2016 anslöt sig även Uppsala.

Uppdrag och arbetsområden

AFCC synliggör seniorperspektivet i städer och samhällen. Nätverket ger en ram för strategiskt arbete lokalt men också möjlighet till erfarenhetsutbyte.

Senior Göteborgs uppdrag är att samordna Göteborgs Stads arbete för att bli "Åldersvänliga Göteborg" utifrån AFCC:s arbetsprocess med kontinuerliga förbättringar i 5-årscykler. År 1-2 pågår planering och år 3-5 implementering samt utvärdering. Sedan börjar processen om igen. I uppdraget ingår att involvera äldre i vilka förbättringar som behövs och ta fram strategier för återrapportering. Senior Göteborg ska även ta fram en handlingsplan ihop med berörda förvaltningar och bolag. Handlingsplanen ska innehålla indikatorer för måluppfyllelse. Respektive förvaltning

eller bolag ansvarar sedan för att genomföra förbättringarna. Senior Göteborg följer upp arbetet utifrån indikatorerna i handlingsplanen.

33 städer har tillsammans med WHO, utifrån fokusgrupper med äldre, tagit fram en guide med checklistor och en process för hur arbetet för att bli mer åldersvänlig ska gå till. Arbetet utgår ifrån åtta områden som inverkar på äldres hälsa och livskvalitet:

- Utomhusmiljöer och byggnader
- Transporter
- Bostäder
- Social delaktighet
- Respekt och social tillhörighet
- Medborgardeltagande, volontärsatser
- Kommunikation och information
- Samhällsstöd och hälsovård

AFCC tillhandahåller en social webbplats för erfarenhetsutbyte, kallad Age-friendly World. Det finns också en databas med goda exempel. Vart tredje år anordnas en konferens för erfarenhetsutbyte. Göteborgs Stad ansökte om och fick möjlighet att ha två sessioner under den näst senaste konferensen i Quebec. Då presenterades arbetet med den framgångsrika, nationella försöksverksamheten Gôrbra för äldre. 2016 hölls konferensen i Brisbane och då deltog ingen representant för staden.

Göteborgs Stads medlemskap i AFCC

2013 deltog Göteborgs Stad i den internationella AFCC-konferens som ordnas vart tredje år. Då presenterades försöksverksamheten Gôrbra för äldre. Den positiva responsen på de två sessionerna ledde till att Göteborgs Stad tog steget fullt ut och blev medlem i AFCC hösten 2015.

Arbetet med att involvera äldre personer och engagera berörda förvaltningar och bolag startade i februari 2016. En handlingsplan kommer att tas fram under hösten 2017 i enlighet med AFCCs process.

Framtida inriktning

Till AFCCs styrkor hör att nätverket är globalt och drivs av WHO. Genom AFCC kan Göteborgs Stad dessutom samverka med de nordiska medlemsstäderna Uppsala, Oslo, Trondheim och Tammerfors.

Ett deltagande i AFCC ger möjlighet till verksamhetsutveckling och erfarenhetsutbyte utifrån ett seniorperspektiv. Det nätverk som medlemskapet tillhandahåller ger dessutom möjligheter att söka partners till framtida projekt. Organisationen kan också användas för att sprida projektresultat och nya välfärdslösningar inom äldreomsorgen, till exempel Trygghetskameran.

Ansvar

Senior Göteborg samordnar stadens övergripande arbete inom ramen för AFCC. Äldreberedningen bereder frågor kopplade till stadens medlemskap.

Kostnader

Det är kostnadsfritt att vara medlem i AFCC.

Informationsspridning

Stadsledningskontorets enhet Senior Göteborg ansvarar för att samordna och sprida information om stadens samlade agerande i AFCC.

Utvärdering och översyn av stadens deltagande i AFCC

En samlad utvärdering och översyn av stadens engagemang i AFCC ska göras enligt beslut av kommunstyrelsen. Detta görs i samband med uppföljningen av handlingsplanen, dvs. 2022.

Arbetsplan för Åldersvänliga Göteborg – en del i WHO's globala nätverk för Age-friendly Cities and Communities

Inledning

Arbetsplanen beskriver hur Senior Göteborg arbetar med att ta fram en handlingsplan för Göteborgs Stads engagemang i Världshälsoorganisationens (WHO's) globala nätverk för Age-friendly Cities and Communities (AFCC). Kommunstyrelseuppdraget kallas Åldersvänliga Göteborg och är en del i Senior Göteborgs pågående arbete för att tydliggöra åldersperspektivet i staden. Senior Göteborgs roll är att koordinera och stödja utvecklingen av Åldersvänliga Göteborg. En handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg, i enlighet med WHO's riktlinjer, tas fram 2017 och beslutas av kommunstyrelsen.

Beskrivning av WHO

Världshälsoorganisationen, World Health Organization (WHO), bildades 1948 och är ett av FN's fackorgan. Organisationens syfte är att alla människor ska uppnå en så god hälsa som möjligt. WHO definierar hälsa som välbefinnande såväl fysiskt, psykiskt som socialt.

År 2006 började WHO arbeta utifrån de två globala trenderna:

- En åldrande befolkning
- Ökad urbanisering

Organisationen samarbetade initialt med 33 städer runt om i världen. Utifrån fokusgrupper med äldre personer och i linje med aktuell forskning, tog WHO fram en guide över vilka områden som en stad som fungerar bra att åldras i bör ha. Sedan starten 2006 har fler och fler städer anslutit sig till det globala nätverket för AFCC. Idag är 332 städer i 36 länder anslutna. Göteborg var först i Sverige att ansluta sig 2015, nu är även Uppsala med.

Syfte med stadens medverkan i Age-friendly Cities and Communities

Göteborgs utveckling stämmer väl in på de globala trenderna med en åldrande befolkning och ökad urbanisering. I Göteborg pågår Nordens största stadsutvecklingsprojekt, Älvstaden, och staden förtätas i hög takt. Äldreperspektivet saknas dock i dagsläget i stadsplaneringen och behöver även förstärkas i arbetet för ett Jämlikt Göteborg (fokusområde 4; skapa hälsofrämjande och hållbara livsmiljöer). Därutöver ligger arbetet med Åldersvänliga Göteborg i linje med det arbete som pågår i stadsdelarnas hälsofrämjande och förebyggande verksamheter.

Som första svenska stad har alltså Göteborg anslutit sig till WHO's Age-friendly Cities and Communities (AFCC) för att göra staden till en bättre plats att åldras på, med särskilt fokus på den framtida staden inom Älvstaden, arbetet kring Jämlikt Göteborg samt hälsofrämjande och förebyggande arbete. Vilken kunskap och vilka metoder behövs för att utveckla funktionella livsmiljöer? Svaren utmanar alla led i planerings- och byggprocessen.

Åldersvänliga Göteborg vill öka kompetensen

Såväl offentlig som privat sektor behöver bli bättre på att förstå äldres behov och önskemål. Det behövs ökad kompetens och förändrade arbetssätt för att integrera äldreperspektivet i stadsplaneringen. Det kan handla om att organisera planeringen på ett annat sätt, bjuda in äldre personer och personal inom vård- och omsorg att aktivt medverka i design- och planprocesserna i tidigt skede, samarbete med bostadsföretag och andra parter för att förbättra design- och beslutsunderlag och därmed optimera miljöer att leva och åldras i.

Arbetsplanen omfattar således 2017. Under hösten sammanställs det initiala skedet med att: "Involvera äldre personer", "Bedöma åldersvänligheten", "Omvärldsbevakning", "Samarbete med Akademin" och "Ta fram handlingsplan". Sammanställningen ligger sedan till grund för en handlingsplan 2018-2022 med indikatorer på framgång.

Arbetsplan för perioden (januari 2017 – december 2017)

Involvera äldre personer

Utveckla metoder för att involvera äldre personer; aktiva seniorer, migranter, sköra äldre personer och deras anhöriga på olika sätt. Ta fram ett utbildningspaket och utbilda personal inom förebyggande enheter i metoder för att involvera äldre personer i Åldersvänliga Göteborgs arbete. Klart i februari 2017.

Välja ut områden inom Älvstaden att jobba med, t ex kring ett nytt boende eller utvecklingen av en mötesplats, ett park- och grönområde samt gång- och cykelbanor. Samarbeta med resursnämndsuppdraget "Stadsdelarna i Älvstaden" och sektorn äldre och dess hälsofrämjande och förebyggande enheter. Klart i december 2017.

Återkoppla resultaten från involveringsgrupper dels till deltagarna själva, dels via utvalda kanaler*. Redovisa resultatet löpande till berörda parter. Klart i december 2017.

* Äldreberedningen, Älvstadens styrgrupp, funktionsgruppen Äldres boende/hälsofrämjande och förebyggande, berörda förvaltningar/bolag samt goteborg.se/lamnasynpunkt m.fl.

Bedöma åldersvänligheten

Bedöma åldersvänligheten utifrån de åtta områdena i WHO's guide. Genomföra bedömning av åldersvänligheten i samverkan med involveringsgrupper och berörda förvaltningar/bolag. Klart i oktober 2017.

Omvärldsbevakning

Initiera och utveckla nationella och internationella kontakter för utbyte av erfarenheter och ömsesidigt lärande. Planera och genomföra samarbete med nordiska städer i AFCC,

framförallt med Oslo. Planera samarbete med Uppsala som ny, svensk samarbetspart i AFCC. Delta i arbetsgruppsmöten inom Eurocities/Urban ageing. Klart i maj 2017.

Samarbete med Akademin

Stärka och stödja forskning inom AFCCs kunskapsområde. Vidareutveckla samarbetet med Göteborgs universitets centrum för forskning om åldrande och hälsa (AgeCap). Förutsatt att Karlstads universitet får medel från Formas, delta i deras forskning tillsammans med stadsbyggnadskontoret. Projektet pågår 2017-2019. Klart i december 2017.

Informations- och kunskapsspridning

Senior Göteborg ansvarar för informations- och kunskapsspridning om hur Göteborg kan bli en mer åldersvänlig stad i nära samarbete med resursnämndsuppdraget stadsdelarna i Älvstaden och andra strategiska aktörer. Involveringen av äldre personer sker i samarbete med förebyggande och hälsofrämjande enheter samt intresse- och ideella organisationer. Bedömning av tillgängligheten görs i samarbete med fastighetskontoret.

Ta fram handlingsplan

Upprätta den handlingsplan omfattande en 5-årsperiod med indikatorer på framgång som medlemskap i AFCC föreskriver. Utifrån involvering av äldre personer och relevanta måldokument, upprätta och förankra handlingsplanen och dess indikatorer med berörda förvaltningar och bolag. Klart i december 2017.